

Småland
Mossa vid
Åby Sn

1792
Mossa vid Åby Sn
Född 1832 i Mossa

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2 2.

granrisviska. Mossa användes till att torka efter med. - Någon julgran användes ej. I stället ströddes golvet i stugan med granris.

På julaftons förmiddag kom båtsmannen för att uppbära sin julkost, bestående av en brödlimpa, ett stycke kött och ett talgljus. Han blev då vanligtvis bjuden på mat och brännvin. Även fattiga barn kommo till bondgårdarna och fingo julkost, bestående av en brödlimpa, en skyffel mjöl eller potatis.

Själva helgen ansågs börja vid middagen. Då ställdes grytan, vari fläsket var kokat, mitt på bordet, så att alla familjemedlemmarna fingo doppa sina brödsvisor i fläskspadet. Sovlet sattes fram i en s.k. skinkskål av trä eller tenn. Julölet dracks gemensamt ur en tennkanna, som bjöds omkring vid bordet. För övrigt bestod maten av risgrynsgröt, ärtvälling, kokta grisfötter, rullsylta, korv och lutfisk omväxlande.

På julaftonen fingo barnen bada i en stor tvättbalja. Något annat badkar fanns ej att tillgå. Även de äldre gjorde sig rena och klädde på sig bättre kläder.

På julmorgonen skulle alla bevista ottan i kyrkan. De unga gingo till fots i stora följen. Tidigare på morgonen firade alla de döda sin julotta i kyrkan, vilket tillgick på samma sätt som en vanlig julotta. Det berättas, att en gumma, som kom mycket tidigt till kyrkan, fick se ljusen i kyrkan tända och prästen stå

Julkost.

Doppa i grytan.

Julmaten.

Badet.

Julottan.

De dödas julotta.

*Småland
Nåmne h
Kyrk. för*

1792

*Cyrt. Neph. Blomberg
Bor C. P. Hagbom
Född 1832*

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3 3.

på predikstolen. Man sjöng och spelade som vanligt. Hon gick då in i kyrkan. Då blev det alldeles tyst och mörkt, dörrarna låstes till, och hon fick sitta ensam i kyrkan, till dess folk anlände. Det berättas även, att det fanns jord på kyrkbänkarna, som de döda hade fört med sig in.

Sken solen på juldagen, blev det ett gott år.

Tidigt ammandagsmorgonen red man "Staffans skede".

Detta tillgick så, att man red ut för att vattna sina hästar i rinnande vatten. Den, som först vattnade, fick livligast hästar det året. När man hade vattnat, höljdes häst och ryttare med ett lakan, och man red in i någon stuga, under det man sjöng så här: "Affan, Staffan, stalledräng, vattnar sina fålar fem, fålar fem. Den förste han var appelgrå, och den red Staffan själver på. De andra voro röda. De röda de skaffar sig nog föda." Andra sökte skrämma hästarna genom att blåsa i en s.k. hasse-skärre.

Vid samma tid gingo grannarna i varandras ladugårdar, där de rengjorde och strödde med granris samt utfodrade kreaturen.

Mellan jul och nyår hade man julheligt, d.v.s. då utfördes endast sådana arbeten, som voro nödvändiga, såsom kreaturens utfodring m.m.

Den, som var först hemma från kyrkan nyårsmorgonen, skulle därigenom vara först med sitt arbete det året.

Nionde-dagen var gubbarnas dag. På den dagen gingo

Skriv endast på denna sida!

Väderleks-
märke.

"Staffans
skede!"

Mellan jul
och nyår.

Nyårsmorgon.

Nionde-dagen.

männen tillsammans för att kalasa och smaka av varandras brännvins-
förråd. Julkalasen räckte sedan till tjugondedagen. Det hette:
"Tjugondedags-Knut går julen ut." - Sådant vädret var niondedagen,
skulle det bli i nio veckor därefter.

Ungdomen hade även sina julkalas. Detta var nästan
det enda tillfälle på året, som bereddes ungdomen att få komma
tillsammans. Då stiftades ofta bekantskaper, som hade giftermål
till följd. Före kalaset iordninggjordes maten på tallrikar, som
sattes fram på bordet, innan gästerna anlände.

44.
Tjugondedag
Knut.
Julkalasen.